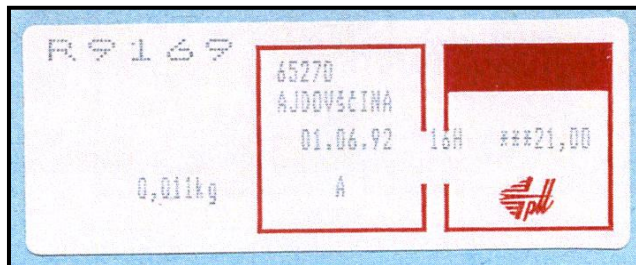

Loketstroken uit voormalig Joegoslavië en vervolgstaten.

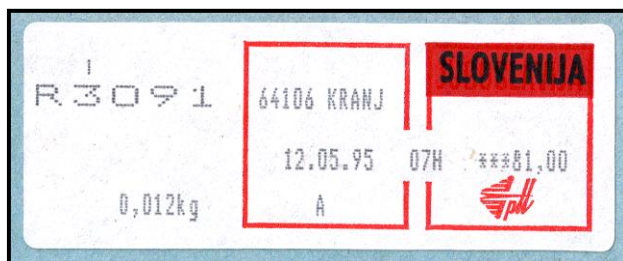
Mijn artikel in Postamaat bulletin 154 (februari 2012) ging over loketstroken uit Slovenië. Zijdelings kwam het uiteenvallen en desintegreren van voormalig Joegoslavië tussen 1991 en 1999, daarbij aan de orde. In dit artikel wil ik daar verder op in gaan. Dat doe ik door een aantal interessante loketstroken te tonen uit de in de jaren negentig van de vorige eeuw ontstane vervolgstaten zoals Kroatië, Bosnië en Macedonië. Ook laat ik een gevolg zien van de destijds instortende economie voor het toen in Joegoslavië te betalen frankeerbedrag. De stroken maken de overgang van Joegoslavië naar de vervolgstaten zichtbaar. Ik begin met een Sloveense strook (afbeelding 1).

Deze strook is een indicatie voor de moeilijke overgang van de Sloveense Post naar postale onafhankelijkheid. De oorspronkelijke landsnaam is met een rode balk bedekt, er is verder geen landsnaam te zien.

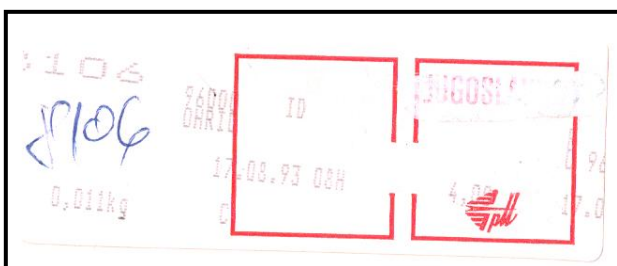

Afbeelding 1

Afbeelding 2 laat dezelfde soort strook zien, maar dan met de landsnaam op de rode balk gedrukt. Het Joegoslavische postlogo blijft nog onveranderd. Later is het op de Sloveense loketstroken gebruikte postlogo een gestileerde posthoorn.

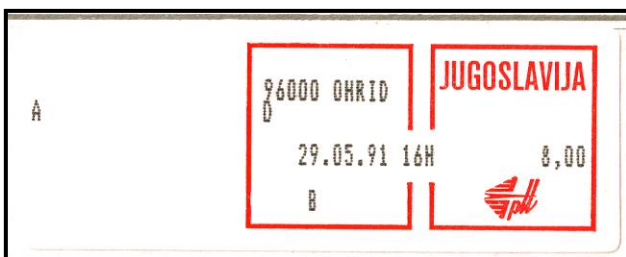
Afbeelding 2

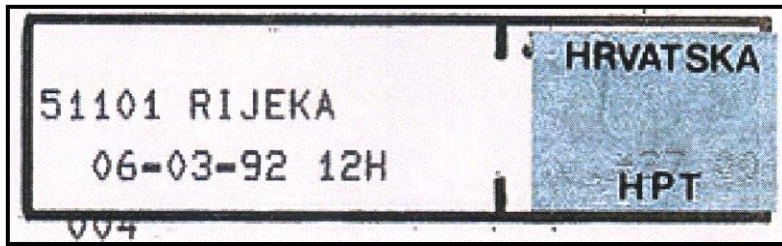
Afbeelding 3

Ook elders in voormalig Joegoslavië wist men de status van het land niet meteen goed weer te geven op de te gebruiken loketstroken. Op afbeelding 3 zien we een strook uit een postkantoor in Ohrid, Macedonië. Hier ziet u dat geprobeerd is om de landsnaam te wissen (met typex).

De oude landsnaam zien we nog door de typex heen schijnen. Afbeelding 4 is van een iets oudere zelfde soort strook uit hetzelfde postkantoor, van vlak voor het uiteenvallen van Joegoslavië.

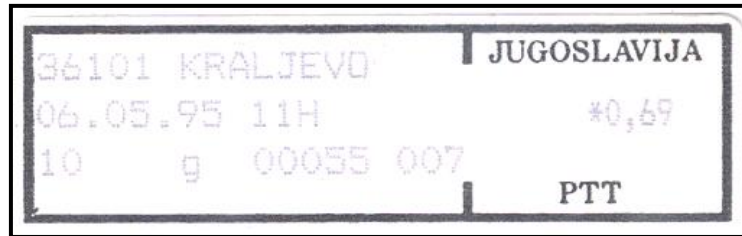
Afbeelding 4

Afbeelding 5

De Kroatische post gebruikte in haar eerste dagen ook de loketstroken van haar Joegoslavische voorganger. Op afbeelding 5 ziet u de afbeelding van een Kroatische strook waarop de landsnaam

Jugoslavijs met een laagje zilverinkt is bedekt. U ziet nog wel een klein stukje van de J. Men is er hier wel in geslaagd om de landsnaam Hrvatska op de strook gedrukt te krijgen. Op afbeelding 6 ziet u eenzelfde soort strook, maar dan zonder overdruk en met de landsnaam Jugoslavijs, zoals de Joegoslavische (lees Servische) autoriteiten dat destijds 't liefst zagen.

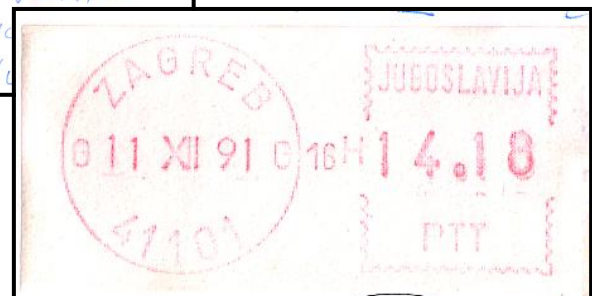

Afbeelding 6

Afbeelding 7

Een ander voorbeeld van het gebruik van de al bestaande Joegoslavische opzet voor loketstroken ziet u op afbeelding 7. De getoonde propaganda enveloppe (ook een eerste dag enveloppe) is een oproep tot het stoppen van de oorlog.

Afbeelding 8

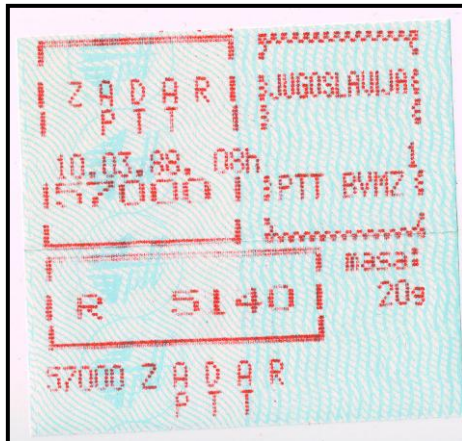
De strook (afbeelding 8) is op een symbolische manier op de enveloppe geplakt. Het gaat hier om een Camp strook die al vanaf 1966 door de Joegoslavische post werd gebruikt. Uit nood gebruikten de Kroatische postbeambten oude apparatuur die nog wel werkte plus het aanwezige papier. De landsnaam op de strook werd dan meestal wel gewijzigd (afbeelding 9).

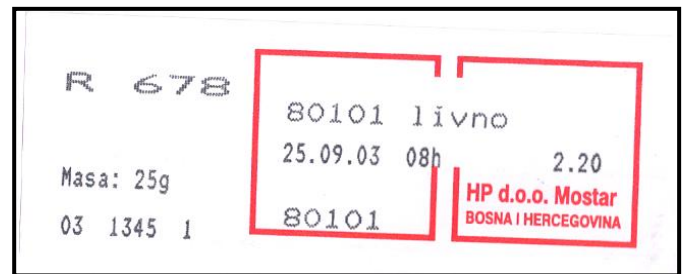
Afbeelding 9

Afbeelding 10

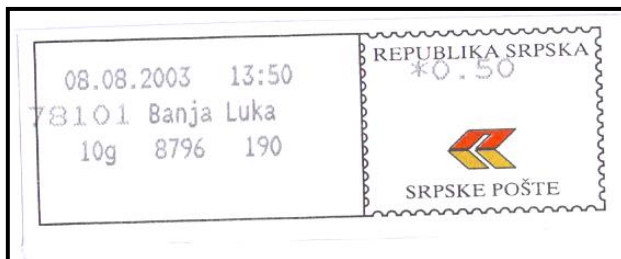

Afbeelding 11

Afbeelding 12

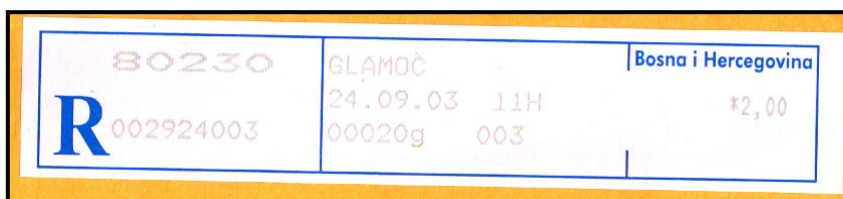
Ook voor de strook van afbeelding 10 is het voorbeeld van de Joegoslavische post (afbeelding 11) grotendeels overgenomen, maar dan wel onder vermelding van de landsnaam Hrvatska en op eigen papier met het eigen postlogo (HPT).

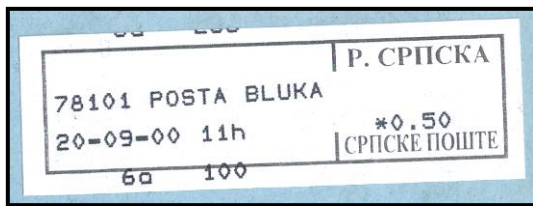
Afbeelding 13

Van Bosnië heb ik geen stroken uit de tijd van de overgang naar zelfstandigheid (begin jaren negentig). Wellicht waren de oorlogsomstandigheden destijds van dien aard dat er in dit gebied amper of geen loketstroken werden gebruikt.

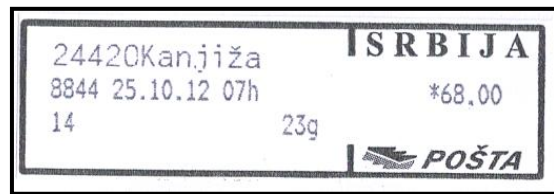
Pas een aantal jaren later gingen de diverse postale organisaties in Bosnië ook loketstroken gebruiken voor het frankeren van de post. Achtereenvolgens ziet u een strook uit Mostar (afbeelding 12), een Kroatische enclave in Bosnië, een strook uit het Servische gedeelte in Bosnië (afbeelding 13), Republika Srpska en een strook uit Bosnië Herzegovina (afbeelding 14). Apart is de loketstrook van Posta Bluka (afbeelding 15) uit het Servische gedeelte van Bosnië. Bluka is een samenvoeging van Banja Luka, de hoofdstad van het Servische deel.

Afbeelding 14

Afbeelding 15

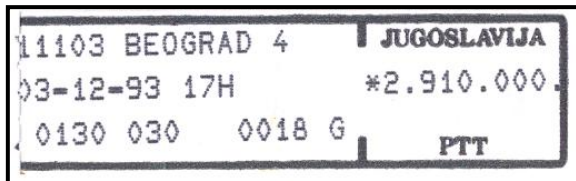

Afbeelding 16

Een strook uit het huidige Servië, kan niet achterblijven (afbeelding 16), evenals een strook uit Montenegro (afbeelding 17), dat zich pas enkele jaren geleden onafhankelijk verklaarde.

Afbeelding 17

Afbeelding 18

Afbeelding 19

Van een heel andere orde, maar ook het gevolg van 't uiteenvallen en desintegreren van Joegoslavië, is de extreme ontwaarding begin jaren negentig van de Joegoslavische dinar. Getallen met vele nullen die de frankeerwaarde aangaven, verschenen op postzegels en frankeerstroken (zie afbeelding 18). Als uitsmijter voor dit artikel deze keer geen strook, maar een gebruikte retourenveloppe van het GAK (!) met een daarop geschreven frankeerbedrag dat door de

Joegoslavische postbeambte toen werd afgestempeld (zie afbeelding 19). Het astronomische bedrag paste niet meer op een strook, dus dan maar zo, zal men toen hebben gedacht.

Ik heb de getoonde loketstroken gebruikt om het uiteenvallen en desintegreren van het Joegoslavië in de jaren negentig van de vorige eeuw aan te tonen. Er zijn sinds het uiteenvallen van Joegoslavië veel meer loketstroken verschenen. Teveel om te laten zien in dit artikel, maar wel verzamelaarswaardig.

(afbeelding 1, 5 en 17 zijn afkomstig uit de ' International Postage Meter Stamp Catalog')